

Juridisch

O tempora o mores

Wetenschappers prediken tijdens de coronacrisis niet alleen onheil en rampspoed, er zijn ook experts die wijzen op de gunstige gevolgen van Covid-19 en de intelligente lockdown. De pandemie zou bijvoorbeeld leiden tot meer empathie en gemeenschapszin, en een positief effect hebben op natuur en milieu. Thuiswerken is volgens gedragsdeskundigen een blijvende, gunstige verandering en verdere digitalisering een direct pluspunt. In de juridische wereld ontstond opwindning toen de rechtspraak kort na de eerste coronatoespraak van premier Rutte rigoureuus haar deuren sloot. Kritiek van onder anderen de oud-vicepresident van de Hoge Raad mr. Hammerstein en van vooraanstaande columnisten ('Rechtspraak, word eens wakker' en 'Boven zo'n bef past best nog een mondkapje') zorgde voor een snelle reactie. De rechtbanken, gerechtshoven en Hoge Raad besloten toch door te werken, maar zo veel mogelijk op afstand en met digitale middelen.

Een poging om tot digitalisering van de rechtspraak over te gaan is in 2018 faliekant mislukt (met een prijskaartje van ruim 200 miljoen euro). Nu is het in korte tijd toch mogelijk gebleken om software te schrijven waardoor veilig met de rechtbank kan worden gemaïld. Tot op heden dienden wij ons in contacten met de rechtbank te bedienen van bodes en de prehistorische fax. Er vinden inmiddels zelfs videozittingen plaats, waarbij de advocaat in toga van achter zijn bureau een pleidooi houdt. Covid-19 zorgt voor vernieuwing. Ik vraag mij af hoelang advocaten in de veranderende tijdsgeest nog verplicht blijven om tijdens zittingen een toga te dragen.

In Amerika loopt men vaak voor op Europa, zeker als het om trends gaat. Advocaten dragen daar geen toga. Nadeel is dat er dan ook niets te verbergen valt. Tijdens de door de coronacrisis noodzakelijke videozittingen en contacten via Zoom leidt dat inmiddels tot opmerkelijke taferelen. In een open brief heeft een rechter in Florida zich namens negentig collega's beklagd over de presentatie van de advocaten: 'It is remarkable how many ATTORNEYS appear inappropriate on camera. One male lawyer appeared shirtless and one female attorney appeared still in bed, still under the covers.'

Wellicht is dit ons voorland, het zou mij niet verbazen. Vorige zomer trof ik tijdens een zitting bij het gerechtshof een Amsterdamse advocaat tegenover mij die een aantal krakers vertegenwoordigde. Mijn tegenpleiter had een korte broek aan, zijn toga kon dat gelukkig verhullen. Dat gold echter niet voor de slippers die hij daaronder droeg. Het gaf de leden van het gerechtshof de gelegenheid om in alle rust de verkalkte teennagels van de raadsman te bestuderen. Besloten werd om de lunch die dag over te slaan.

Raymond de Mooij

Partner GMW advocaten
Gespecialiseerd in vastgoedrecht en huurrecht.
www.gmw.nl

'Na 'Open het (Daklozen)dorp' wacht nog grotere uitdaging'

In 1962 werd op televisie door 'ene' Mies Bouwman geld ingezameld om bij Arnhem een dorp voor gehandicapte mensen te bouwen. Gz-psycholoog **Philip Veerman** kijkt al verder dan het 'fijne initiatief' om op het parkeerterrein van het Cars Jeans Stadion een nooddorp te bouwen voor (mogelijk) zieke daklozen.

OPINIE

De 'dr. Arie Klapwijk' (de revalidatiearts die destijds het initiatief nam voor 'Open het Dorp') voor een dorp voor daklozen op het ADO Den Haag-terrein is ondernemer Martijn van Rheenen. Op een zeer koude nacht vijf weken geleden, zo vertelde hij mij, kon hij de slaap niet vatten. Hij dacht aan daklozen en hoe moeilijk die het hadden en dat ze ook niet binnen konden blijven zoals het devies van premier Rutte was. Omdat hij ook ervaring had met bouwprojecten waar verplaatsbare units (portakabins) neergezet waren en hij wist dat daarmee snel gehandeld kon worden, is hij al de volgende ochtend aan het bellen gegaan.

Binnen enkele dagen was er een gesprek met onder anderen wethouder Bert van Alphen (GroenLinks, armoede). Hij vertelde dat zijn indruk was dat mensen nu zij thuis zitten door de coronacrisis er meer dan ooit van doordrongen zijn dat er anderen zijn die in zo'n onfortuinlijke positie verkeren omdat zij op straat 'wonen'. Van Rheenen legde uit dat hij wilde komen met een burgerinitiatief tot het neerzetten en inrichten van die portakabins. Na enige dagen overleg van de wethouder met ambtenaren en overleg met de Kessler Stichting (instantie die daklozen opvangt en begeleidt) bleek dat men het meeste behoefte had voor opvangmogelijkheden voor zieke of mogelijk zieke daklozen.

"Normaal hebben we een opvangmogelijkheid van honderd dakloze mensen," vertelt Marcella Haak, manager van de Kessler Stichting. Maar nu er afstand gehouden moet worden, kan maar een veel kleiner aantal daklozen opgevangen worden. Dankzij het 'burgerinitiatief' 'Doneer een dorp' wordt nu deze noodvoorziening neergezet. De portakabins zullen aan elkaar geschakeld worden en er zullen drie zones komen (waardoor zieken apart opgevangen kunnen worden). Het is echt een noodvoorziening, legt Haak uit. Haar medewerkers krijgen ook een ruimte om beschermende kleding aan te trekken.

Overlast

Elly Burgering, directrice van het Straat Consulaat, hoopt dat dit project de druk van de ketel haalt in het Renbaankwartier in Scheveningen. Zij zegt: "Nu er zo weinig mensen op straat zijn, vallen daklozen eerder op." Een aantal (niet-zieke) daklozen is thans ondergebracht in een paar hotels in Scheveningen en dat heeft ook tot overlast geleid. Burgering: "Een aantal inwoners van Scheveningen is zich daar ongemakkelijk bij gaan voelen." Ze wijst op tendensen in de maatschappij om alles wat afwijkend is uit het zicht te krijgen.

Ondernemers en daklozen zijn vaak werelden apart. Des te opmerkelijker vind ik het dat ondernemers nu geld ingezameld hebben om daklozen niet in de kou te laten staan in een tijd dat iedereen thuis moet zitten. Ik vind dat hartverwarmend. De dak- en thuislozen moeten terug de maatschappij in als ze weer beter zijn. Maar dat is nog geen eenvoudige klus. Er is een enorm tekort aan woningen en met deze crisis neemt dat alleen maar toe, omdat er

Op het terrein van het Cars Jeans Stadion verrijst een nooddorp. | Foto: Jasper Zwartzjes

minder gebouwd wordt. In de regio Den Haag (en elders in de Randstad) is betaalbare huisvesting vinden bijna onmogelijk. Er is sinds enige jaren ook nog een groep

'Nu er zo weinig mensen op straat zijn, vallen daklozen eerder op'

'economisch daklozen' bij gekomen (zij die soms werken, maar door pure pech dakloos zijn geworden).

Op 20 april kwam de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving met het rapport 'Herstel begint met een huis'. De Raad presenteert zijn advies 'vanuit het recht op huisvesting een structureel andere aanpak

van dakloosheid'. Ook wordt gesteld: 'Een plek om te wonen staat aan de basis van elk passend hulpverleningstraject.' Duidelijk is dat er een soort Deltaplan moet komen vanuit de landelijke politiek en dat het anders dweilen met de kraan open blijft. De Raad voor Volksgezondheid en Samenleving zegt het mooi: 'Recht op huisvesting kan als breekijzer dienen om mensen te includeren in plaats van te marginaliseren.'

Dat zal na de coronacrisis een van de grote uitdagingen zijn. Fijn dat nu met grote voortvarendheid het nooddorp op het ADO-complex uit de grond wordt gestampt. Als de mensen uit de portakabins weer beter zijn, komt er een nog grotere uitdaging: ze allemaal aan goede huisvesting helpen.

Dr. Philip Veerman is gz-psycholoog en kinderrechtenskundige te Den Haag.
Meer informatie: www.doneereendorp.nl